

מס פחמן כבר כאן - אתגרים לצד הזדמנויות עסקיות

מעבר לכלכלה זלת פחמן

בהתאם להחלטת ממשלה מס' 1261 מיום 14.1.2024, הקובעת תמחור על פליטות מזהמים וגזי חממה הנובעים מדלקים פוסיליים, ביום 14.8.2024 אישרה ועדת הכספים הטלת מס פחמן על התעשייה בישראל. מס זה ייכנס לתוקף בהדרגה החל מינואר 2025 ויחול בהדרגה עד להבשלה מלאה בשנת 2030.

הרציונל העומד בבסיס מס פחמן נועד לפתור כשל שוק משמעותי הנגרם כתוצאה מהנזקים הכלכליים אשר נגרמים מפליטות גזי חממה. מס הפחמן בישראל צפוי לייקר את המס על דלקים פוסיליים, באמצעות מס הבלו על הדלק, בשיעור של מאות אחוזים.

לפי [הנוסח האחרון של הצעת צו הבלו על הדלק \(הטלת בלו\), התשפ"ד-2024 \(תמחור פליטות מזהמים מקומיים וגזי חממה\)](#), מס הפחמן יוטל על פחם, גז טבעי, מזוט, גפ"מ ופטקוק. שעורי מס הפחמן ייקבעו לפי טון בש"ח והם צפויים להגדיל את קופת המדינה בסכום של כ- 2.5 מיליארד עד לשנת 2023.

התעשיות עתירות האנרגיה חשופות ביותר לפגיעה

ענפי הכימיה, המלט, הברזל והפלדה הגולמיים, האלומיניום הגולמי ותעשיית הנייר ימצאו את עצמם מתמודדים עם עלויות ייצור גבוהות יותר, אשר עשויות להתגלגל אל הצרכן הסופי; ענף הבנייה, אשר עושה שימוש משמעותי במלט, ברזל, פלדה וחומרי בנייה אחרים שהם עתירי פליטות פחמן. בנוסף יושפעו גם ענף החקלאות אשר עושה שימוש בציוד חקלאי כבד מונע בדיזל ודלקים אחרים וענף התחבורה והלוגיסטיקה שיש לו תלות בדלקים פוסיליים.

השפעתו המרכזית של מס הפחמן תתבטא לא רק בזינוק בעלויות הייצור כתוצאה מהטלת המס אלא גם בגידול בהשקעות הנדרשות לזיהוי מקורות הפליטה, פיתוח שיטות חישוב, הטמעת אמצעים טכנולוגיים להתיעלות אנרגטית והפחתת פליטות, הקמת מערכות לניהול נתונים, עמידה בתקנים ואישורים ועלויות שכר יועצים מקצועיים. חברות שלא ינקטו בצעדי הסתגלות מהירים יתמודדו עם תחרות קשה מצד מתחרים גלובליים, במיוחד ממדינות שבהן לא מוטל מס פחמן. היבוא ממדינות אלה יציע מוצרים זולים יותר, כיוון שישראל עדיין לא אימצה מנגנון התאמה בינלאומי, דוגמת מיסוי פחמן על ייבוא מוצרים עתירי פחמן כנהוג באיחוד האירופי. הדבר יקשה על חברות ישראליות לשמור על תחרותיות בשוק המקומי ואל מול מתחרים גלובליים כאחד.

מתווה תמיכה בתעשייה במעבר לכלכלה דלת פחמן

כצעד משלים, נקבע בהחלטה 1261 הנ"ל כי משרד האוצר יעניק תמריצים רגולטוריים לתמיכה בתעשייה בתקופת המעבר לכלכלה דלת פחמן, בתוך 6 חודשים ממועד ההחלטה¹. כחלק ממהלך זה, נציגי התעשייה פועלים בשיתוף פעולה עם נציגי משרד האוצר, משרד הכלכלה והמשרד להגנת הסביבה לגיבוש מתווה סיוע לתעשיינים בסכום כולל של 1 מיליארד ₪ הכולל 3 סוגי מענקים;

מענקי הסתגלות: מפעלי התעשייה יקבלו מכסות לפלוט מבלי לשלם מס פחמן בהיקף קבוע אשר יצטמצם מדי שנה ב-2.1% - בהתאם לשיעור ההתייעלות שמצופה מהתעשייה.

מענקי התייעלות אשר נועדו לתמרץ מעבר לטכנולוגיות פחות מזהמות - כגון מעבר מדלקים פוסיליים לחשמל, או התייעלות בתהליכי הייצור.

מענקים לקידום טכנולוגיות ללכידת פחמן: גובה המענקים יהיה בהתאם לגובה מיסוי הפחמן וההפחתה בפועל, כך שאם מפעל לוכד את גזי החממה שהוא פלט, הוא לא יהיה ממוסה בשיעור החיסכון שנוצר בפליטה שלו כתוצאה מלכידת הפחמן.

עם זאת, מכיוון שתנאי התמיכה טרם פורסמו, קיים קושי אם בכלל ניתן להעריך בשלב זה את הכדאיות הכלכלית בהשתתפות בתוכניות התמריצים של המדינה בהשוואה לאלטרנטיבות מימון אחרות. כמו כן, מתווה התמיכה המתגבש אינו עונה על סוגיות מהותיות הטעונות אסדרה במסגרת היערכות הוליסטית וארוכת טווח להפחתת פליטות. בין השאר, היעדר אסדרה בנושא מס פחמן בגבולות המדינה, שמיועדת להתמודד עם ייבוא מוצרים וחומרי גלם זולים ממדינות שבהן לא מוטל מס פחמן והיעדר אסדרה של פלטפורמה מקומית לסחר בפחמן אשר תאפשר לחברות להמיר הפחתת פליטות של גזי חממה שהן פולטות בהשקעה בפרויקטים סביבתיים בדרך של רכישת תעודות פחמן [קרדיטים] בעלויות זולות יותר בהשוואה להשקעה הנדרשת בהטמעת אמצעים טכנולוגיים להפחתת פחמן.

שינויים רגולטוריים מחייבים את המגזר העסקי בישראל להסתגלות מהירה ובמיוחד כשמדובר בהשפעות ארוכות טווח. כל חברה תידרש לאמץ אסטרטגיה חכמה להפחתת פליטות בשים לב לפעילותה, האסטרטגיה העסקית שלה ותוך שקילה של מגוון האפשרויות העומדות לרשותה, בין בדרך של קבלת תמריצים רגולטוריים להשקעות בהפחתת פליטות, גיוס מימון חלופי והשתתפות בשוקי הסחר הוולונטריים.

משרדנו מציע ייעוץ ממוקד ביחס להוראות הצו והשלכותיו בנוסף לליווי וסיוע בגיבוש והטמעת אסטרטגיה ייעודית לניהול הסיכון הפיננסי הנלווה לכך.

מחלקת איכות הסביבה וקיימות

פישר (FBC & Co.)

למידע נוסף אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה או הבהרה ונשמח לסייע ככל הנדרש.

עו"ד מירב טביב, שותפה וראש מחלקת איכות סביבה וקיימות
מייל mtabib@fbclawyers.com ובטלפון 054-549-6400

הכלול באגרת מידע זו הוא מידע כללי בלבד, הוא אינו חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו. כל הזכויות שמורות לפישר (FBC & Co.).
להירשם למייל זה או להסרה מרשימת התפוצה: news@fbclawyers.com

¹ ככל שעד ה 31 בדצמבר לשנה הקלנדרית לא פורסם נוהל התמיכה, תדחה תחולת הצו לתחילת השנה הקלנדרית שלאחר אישור הנוהל.